



# Nieuwsbrief

## Rijnlandse Geschiedenis

Jaargang 10 nummer 1, januari 2026

*De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is een uitgave van de Stichting Historische Publicaties Holland -Rijnland*

*Onze voorjaarsbijeenkomst is dit jaar al op 26 maart en daarom verschijnt ook de Nieuwsbrief wat eerder dan u van ons gewend bent. Want we willen u natuurlijk graag in de gelegenheid stellen om u aan te melden voor deze bijeenkomst. Er is ook ander nieuws. Aandacht voor Openbaarheidsdag met mooie initiatieven in de regio. Maar we zitten financieel in een krappe situatie. Met steun van historische organisaties, adverteerders en donateurs komen we er zeker uit.*

### Voorjaarsbijeenkomst op 26 maart in Leiderdorp

#### *Schiphol in Leiderdorp?*

Bent u benieuwd naar het bijzondere verhaal achter de nooit gerealiseerde internationale luchthaven Leiderdorp? Dan bent u van harte welkom op **26 maart 2026** in de Sterrentuin in Leiderdorp op onze voorjaarsbijeenkomst



*Afb. 1 Het vliegveld dat er niet kwam*

die we in samenwerking met het Leiderdorps Museum organiseren. *Peter Diebels*, provinciearchivaris van Zuid-Holland en bestuurslid van het Leiderdorps Museum, vertelt u alles over de plannen voor het vliegveld.

Vanaf 19.30 uur ontvangen wij u met koffie en thee. De lezing start om 20.00 uur en wordt rond 21.15 uur afgesloten, waarna er ruim gelegenheid is om elkaar te ontmoeten.

Gezien de ruimte in de theaterzaal van de Sterrentuin is het gewenst dat u zich aanmeldt bij de [secretaris](#).

Zie ook: [Voorjaarsbijeenkomst Rijnlandse Geschiedenis](#)

## Nieuwe artikelen op de website

Op de website staan sinds het begin van dit jaar twee nieuwe artikelen en er zijn er een paar in aantocht.

*Kasteel met een  
bewogen  
geschiedenis*



Afb. 2 Rosenberg

Wist u dat *Rosenburg* al in 1285 werd vermeld als een zwaar verdedigbaar kasteel? Door de eeuwen heen kende het een bewogen geschiedenis: belegeringen, vernielingen, ruzies over adellijke titels en grootse herbouwplannen. In 1723 stierf eigenaar Jan Gerrit van Wassenauer na een dramatisch ziekbed, waarna de – nog nieuwe – buitenplaats volledig werd afgebroken. Vandaag de dag bevindt zich op deze historische plek een kinderboerderij. Het artikel is geschreven door *Piet van der Plas* uit Voorschoten, die vaker publiceert over de geschiedenis van de Leidse regio. Zeker de moeite van het lezen waard!

Het artikel lezen? [Kasteel Rosenberg te Voorschoten](#)

*Van  
liefdadigheid  
naar  
abortusstrijd*

Op de website van Rijnlandse Geschiedenis staat nu een artikel over vrouwen uit Leiden en omgeving die tussen 1860 en 1990 actief waren in de Nederlandse vrouwenbeweging. Enkele van hen worden daarin uitgelicht. Het artikel is gebaseerd op het promotieonderzoek van *Agnes van Steen*, verschenen als 'Van liefdadigheid naar abortusstrijd'. Daarin beschrijft zij hoe de Leidse vrouwenbeweging zich in 130 jaar ontwikkelde, als onderdeel van een bredere landelijke beweging. Verschillende organisaties en initiatieven komen aan bod, net als de rol van de Universiteit Leiden.

Voor haar onderzoek ontving Agnes van Steen in 2024 de Wetenschapsprijs van de Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL).

Het artikel lezen? [De Leidse vrouwenbeweging en de regio](#)



Afb. 3 Het boek



Er zitten aardig wat nieuwe artikelen in de pen. De volgende drie die zullen verschijnen gaan over de scouting in Rijnland, te weten Zoetermeer, het voormalige Alkemade en Sassenheim.

## Van de Voorzitter - *Joost Bleijje*

### *Plannen voor symposium*

Het nieuwe jaar is inmiddels al even onderweg en de periode van nieuwjaarswensen en -borrels ligt achter ons. Ook wij kwamen bijeen voor een nieuwjaarsborrel. Daar hebben we niet alleen geproost op een goed en inspirerend jaar, maar ook stilgestaan bij wat achter ons ligt én wat ons te wachten staat. In 2026 gaan we met volle energie verder met het publiceren van mooie artikelen en recensies op onze website en met het organiseren van activiteiten. Daarnaast zijn we met HVOL in gesprek over de organisatie van een symposium in mei. Dat idee stemt ons enthousiast en biedt een uitgelezen kans om de Rijnlandse geschiedenis en de regionale geschiedschrijving extra onder de aandacht te brengen.

Toch kent 2026 ook een zorgelijke kant. Onze financiële middelen lopen terug. Dat levert nog geen acute problemen op, maar vraagt wel om actie om de begroting weer in evenwicht te brengen — simpel gezegd: er is geld nodig. Alle hulp daarbij is van harte welkom. Ondanks deze uitdagingen hebben wij er vertrouwen in dat 2026 een mooi en waardevol jaar zal worden. U hoort zeker nog van ons.



*Afb. 4 Joost Bleijje*

## Openbaarheidsdag



*Afb. 5 Cor de Graaf legt het uit*

Op 22 januari vond Openbaarheidsdag plaats in het gemeentehuis van Teylingen, een fusiegemeente van Voorhout, Sassenheim en Warmond. De bijeenkomst was georganiseerd door het Erfgoedcafé Leiden in samenwerking met Erfgoed Leiden en Omstreken.

*Cor de Graaf*, gemeentearchivaris van Erfgoed Leiden en Omstreken, vertelde over de dit jaar openbaar gemaakte stukken uit het archief. Hij benadrukte het belang van transparantie en openbaarheid voor de democratie. Op die middag ook twee bijzondere regionale initiatieven in de schijnwerpers.

*Historische AI-  
filmpjes: Dorpen  
komen tot leven*

Hierna gaf André van Noort, bestuurslid van historische vereniging Warmelda, een toelichting bij een film over de drie dorpen, waarin historische beelden door middel van AI tot leven komen. Roelf van Til van New Energy TV heeft de filmpjes in samenwerking met Historisch Genootschap Warmelda, Stichting Oud Sassenheim, Historische Kring Voorhout en de Gemeente Teylingen gemaakt. De films zijn een tijdreis door Sassenheim, Voorhout en Warmond. Met behulp van AI worden beelden zoals historische foto's tot leven gewekt. Dit gebeurt op een historisch verantwoorde wijze. Je ziet mensen en dieren op een natuurlijke manier bewegen. Zo komt geschiedenis tot leven en dichterbij dan je denkt. Medewerkers van de drie historische verenigingen lopen als een gids door de filmpjes. Zij vertellen over de plaatselijke historie

[De drie tijdreizen en een promofilmje zijn via YouTube en de website van de verenigingen te zien.](#)

## Digitalisering lokale kranten - *Emiel van der Hoeven*

*Historische  
kranten vanuit  
je luie stoel*



Afb. 6 Warmonds Advertentieblad

Sinds de jaren zestig vormden weekbladen het dorpsgeheugen voor Warmond, Voorhout en Sassenheim. Lokaal nieuws groeide van enkele tot tientallen pagina's. Vroeger kostte archiefonderzoek weken; nu maken Delpher en Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO) miljoenen pagina's doorzoekbaar.

In Teylingen leverde een project, gestart door *André van Noort* en *Emiel van der Hoeven*, 103.000 digitale pagina's op. Na overleg met historische verenigingen en gemeente over financiering en uitgevers gingen de Buijze Pers-leggers naar ELO. De leggers van Het Warmonds en Sassenheims Weekblad (uitgave Verhagen) zijn opgeslagen bij ELO, de Voorhoutse exemplaren liggen bij HKV (Historische Kring Voorhout).

Verenigingen én gemeenten staan voor keuzes: moeten kranten verdwijnen – ontzamen – of dit erfgoed nu veiligstellen bij ELO en tegelijk digitaliseren? Zo vormen de kranten van de drie dorpen één digitale collectie: alles in één,

duurzaam bewaard én toegankelijk. Want als kranten bij een opruimronde verdwijnen, gaat meer dan papier verloren. Dit Teylingen-project is voor ELO een pilot die vraagt om vervolg. Teylingen zet het in 2026 voort. Digitalisering bewaart gedeeld geheugen voor toekomstige generaties. Welke gemeente volgt?

## NGV Rijnland en Kennemerland – *Ab Stikkelorum*

### *Olympische pieken*



Afb. 7  
*Ab Stikkelorum*

Historici en genealogen zijn olympiërs. Ze zoeken en transcriberen, om op het juiste moment te pieken met een verhaal. Wat dan het juiste moment is laat ik in het midden, maar je zou kunnen zeggen dat in de winterperiode iedereen zijn trainingskamp opslaat. Ook ik heb dat gedaan en doe onderzoek naar het sociale netwerk van de eersten van mijn familie die vanuit Vlaanderen naar Leiden kwamen. Getuigen bij doop en ondertrouw en bekenden die in notariële akten worden genoemd zijn aanknopingspunten daarvoor. Het werk lijkt op het toverboek dat ik als kind wel kreeg. Krassend op een witte pagina ontstond er dan een plaatje. Natuurlijk probeer ik mijn familiegeschiedenis in een historisch kader te plaatsen. En daar valt het werk van Rijnlandse Geschiedenis en de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) samen. Als het mee zit en ik wat vind, voel ik me op de Olympus zitten. Andersom is er teleurstelling als veronderstelde vondsten uitblijven. Gelukkig hoef ik komende weken nog niet te pieken. Juist het doen van onderzoek is zo leuk! Waar doet u onderzoek naar?

## Erfgoedhuis Zuid-Holland - *Marloes Wellenberg*

### *Een nuffige bijmaak*

Op [www.geschiedenisvanzuidholland.nl](http://www.geschiedenisvanzuidholland.nl) staan nieuwe verhalen over Roma en Sintj, die ook in Leiden hun sporen nalieten, en over de geschiedenis van de middelbare meisjesschool of MMS. Voor sommigen had het een wat een 'nuffige' bijmaak, maar bij de oprichting in de tweede helft van de negentiende eeuw inzet was het de inzet van feministische strijd. In Voorschoten was een katholieke mms gevestigd in het klooster Bijdorp.



Afb. 8 Op het bordes bij Bijdorp

Daarnaast komen er ook weer bijeenkomsten en cursussen waar mensen die actief zijn in de historische verenigen kennis kunnen opdoen en ervaringen delen.

*Publieks-  
onderzoek:  
Meten is weten*

### *We kwamen er langs*

Op 30 maart 2026 was er een interessante bijeenkomst voor musea over publieksonderzoek naar aanleiding van onderzoek waarbij bezoekers van tal van kleine en middelgrote musea werd gevraagd naar hun mening over het museum dat ze bezochten. Dat leverde verrassende antwoorden op, zoals 'Waarom heeft u dit museum bezocht' waarbij als antwoord werd gegeven: 'We kwamen er langs'.

Zie <https://www.erfgoedhuis-zh.nl/agenda/2026/bijeenkomst-publieksonderzoek>

*Meer weten  
over vondsten  
uit de  
oorlogsjaren*

### *Vondsten uit de Tweede Wereldoorlog*



Ben jij amateurarcheoloog, vrijwilliger of metaaldetectorist met vondsten uit de oorlogsjaren? Wil je meer leren over herkenning en onderzoek, of je kennis delen? Kom naar 'Aan de slag met vondsten'. Archeoloog Nick Warmerdam geeft uitleg over vondstdeterminatie. Je kunt eigen vondsten laten determineren, fotograferen en invoeren in PAN. Ook

zonder vondsten welkom. <https://www.erfgoedhuis-zh.nl/agenda/2026/aan-de-slag-met-vondsten-uit-de-tweede-wereldoorlog/>

## **Van de penningmeester – *Gerard de Bruin***

*Het gaat niet  
slecht maar ook  
niet goed*

Sinds de oprichting van Rijnlandse Geschiedenis zijn de financiën steeds op orde geweest. Met een begroting van minder dan € 3.500 per jaar bouwden we zelfs een kleine reserve op. Die buffer is echter grotendeels verdwenen door de noodzakelijke vernieuwing van de website in 2024/2025. Tegelijk stijgen de kosten voor bankzaken, onderhoud en bijeenkomsten, terwijl inkomsten dalen door het vertrek van adverteerders en een museum. Ook de statutenwijziging in het kader van de WBTR brengt extra lasten mee. Daarom is in 2025, na tien jaar, de deelnemersbijdrage verhoogd, maar dat blijkt onvoldoende.

We zullen de tering naar de nering moeten zetten. Zo overwegen we bezoekers hun consumpties tijdens de pauze zelf te laten betalen; dit kan de kosten met ongeveer 60% verlagen. We horen graag uw mening hierover.

Daarnaast zoeken we nieuwe sponsors en donateurs en hebben we aangesloten organisaties om een vrijwillige bijdrage gevraagd. De respons daarop is gelukkig positief. Het volledige verhaal leest u in de bijlage. Wilt u het hele verhaal over onze financiële situatie lezen?

Zie de bijlage.

# Word donateur!

**WE HEBBEN U  
NODIG!**



We maken het u liefst zo gemakkelijk mogelijk. Geen gedoe met het invullen van formulieren, een simpele QR-scan volstaat. Sinds kort is die mogelijkheid toegevoegd aan de onze site, en wat let ons dat hier nog eens te herhalen: even scannen (of deze [link](#) volgen), een kind kan de was doen.



Doet u het liever op de traditionele manier? Maak dan uw bijdrage over aan St. Hist. Publ. Holland-Rijnland, rekening NL12 RABO 0377 9085 41. Graag uw e-mail vermelden zodat we u kunnen blijven informeren

## Nieuwsbrief

De *Nieuwsbrief* verschijnt vier keer per jaar, met de zomer als rusttijd. Mocht er aanleiding toe zijn dan komt er een extra nieuwsbrief. Berichten voor de regio zullen als vanouds via E-mail verstuurd worden.

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is voor de aangesloten verenigingen, stichtingen, instellingen en geïnteresseerden. Heeft u suggesties voor de inhoud of wilt u de nieuwsbrief rechtstreeks – persoonlijk – ontvangen (daarmee verleent u toestemming tot het registreren van de nodige gegevens) mail dan naar [secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl](mailto:secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl).

Wilt u de Nieuwsbrief niet meer ontvangen, dan is een retourmail naar [secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl](mailto:secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl) voldoende.



U vindt ons op [Facebook](#)



De Stichting is een erkende culturele ANBI

